

FICHE - ONTHARDEN VAN DE TUIN

Veel Vlaamse tuinen zijn deels of bijna helemaal verhard. Vlaanderen is dan ook een van de meest verharde gebieden van Europa. Maar liefst 16 procent van de totale oppervlakte is hier verhard en dagelijks komt daar een oppervlakte van maar liefst twaalf voetbalvelden bij. Als we aan dit tempo doorgaan, is tegen 2050 meer dan 20 procent van Vlaanderen bedekt onder een laag beton. Een immense oppervlakte waar hemelwater niet doorheen kan dringen, met alle gevolgen van dien.

We hebben steeds vaker te kampen met extreme weersomstandigheden, zoals lange periodes van droogte, hitte en korte, hevige stortbuien. Door de grote hoeveelheid verharding in Vlaanderen veranderen steden en dorpen in hitte-eilanden (verharding neemt warmte op en straalt deze 's nachts terug uit waardoor de omgevingstemperatuur sterk verhoogt), droogt onze bodem uit en nemen wateroverlast en overstromingen toe.

Het is daarom belangrijk om tuinen te ontharden. Dit is het wegnemen van verharding in je tuin, zoals het verwijderen van asfalt, klinkers en tegels; of het afbreken van ongebruikte bebouwing, zodat de bodem weer doorlaatbaar wordt en er ruimte vrijkomt voor water, natuur en bodem. Iedere vierkante meter verharding die we vervangen door groen is winst!

Wat zijn de voordelen van een tuin met weinig verharding?

- Je tuin warmt minder snel op en blijft koeler tijdens warme periodes;
- Je creëert meer ruimte voor groen wat je omgeving aangenamer maakt;
- De bodemkwaliteit is beter;
- Het hemelwater kan weer in de bodem dringen (=infiltreren) waardoor je minder last hebt van droogte en wateroverlast;
- Je ontwikkelt meer biodiversiteit in je tuin;
- Je hebt (meer) ruimte om je eigen fruit en groenten te kweken.

Hoe begin je eraan en waar blijf je met alle verharding?

Ga eerst na of je al die verharding wel nodig hebt. Staat er misschien nog een bijgebouw of stalling die je niet meer gebruikt? Gebruik je maar een derde van je terras? Of liggen er verharde paden in de tuin die je niet dagelijks gebruikt? Dan zijn dit al stukken van je tuin die je kan 'ontharden'.

Verzamel eerst het nodige materiaal om je verharding op te breken:

- Breekhamer
- Koevoet
- Kruiwagen
- Schop

Breek verhardingen en (bij)gebouwen die je niet meer gebruikt af. Let wel op, want in oude gebouwen zit vaak asbest.

Voer niet alles af, maar hergebruik zoveel mogelijk materiaal in de tuin. Met oude verhardingen kan je stapstenen maken of prachtige stapelmuren bouwen. Misschien vind je een rotstuintje wel mooi en kan je veel verhardingselementen hierin verwerken.

De zone waar de verharding is uitgebroken, kan je aanvullen met streekeigen grond. Of je kan er een vijver of wadi aanleggen. Let op! Als je grond aanvult op een locatie waar je erna een bloemrijk grasland wil aanleggen, mag je nooit zwarte teelaarde gebruiken. Deze is te voedselrijk. Vul aan met streekeigen grond.

Wat kan je doen met de opgebroken verharding?

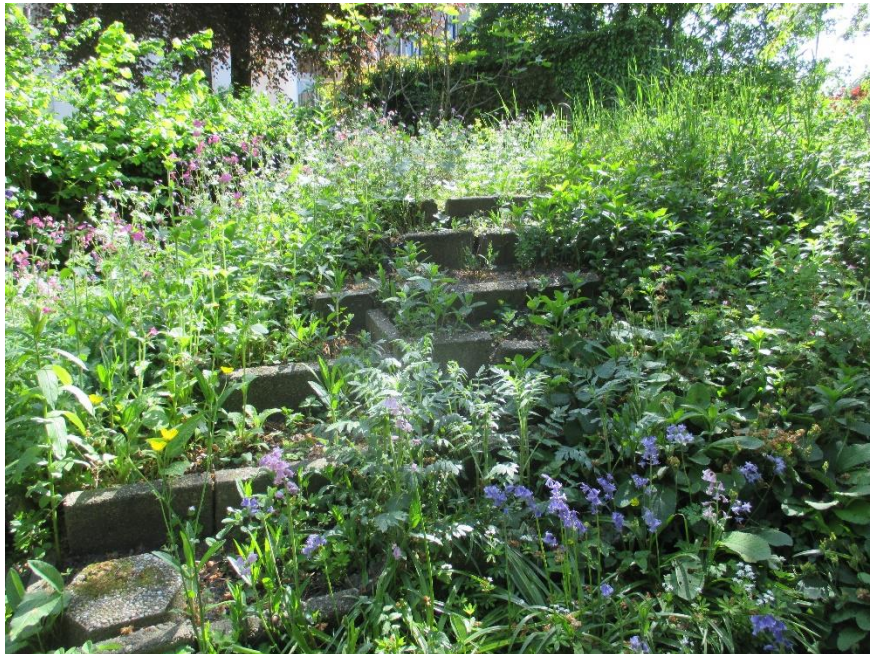
- Leg je verharding in een ander patroon met brede voegen.
- Gebruik oude tegels als stapstenen voor paadjes.
- Maak stapelmuren, insectenhôtels, egelburchten en beestentorens.

- Gebruik het opgebroken puin als fundering onder stapelmuren en stapstenen.
- Gebruik opgebroken klinkers en kasseien om borders af te boorden.
- Maak verhoogde plantbakken en moestuinbakken.

- Maak een rotstuintje.

- Maak een kruidenspiraal.

- Gebruik brokstukken in de vijver als schuilgelegenheid voor amfibieën en waterdieren.

Als je toch een verharding in de tuin nodig hebt, kies dan voor een waterdoorlatende verharding. Je kan werken met stapstenen of met brede open voegen (zie *fiche 'Alternatieven voor een verhard pad'*). Niet overal moet verharding liggen. Paden die je minder gebruikt, kan je inzaaien met een biodivers gazonmengsel of je kan een laag hakselhout leggen van 10 centimeter dik.

Foto's: © Wim Collet